

Sinds Hilaals voeten de grond van dit land hadden betreden, tolde er slechts één gedachte in zijn hoofd rond: Zou het ooit mogelijk zijn dat hij zijn gezin, dat hij tegen zijn zin in dat verre land had achtergelaten, ooit weer terug zou zien? Zou hij ooit aan het hoofddoel komen, waarvoor hij in dit koude mistige land van vastgeroeste vooroordelen en strenge en onbuigzame regels, als een eenzame vreemdeling moest komen te wonen? Dit waren zijn enige wensen en dromen, sinds de dag dat hij zich aanmeldde als vreemdeling, waarop hij al snel en moeiteloos een eerste-graads status - een politieke verblijfsvergunning - had kunnen krijgen bij de immigratie- en naturalisatiedienst IND, zodat hij later, op basis daarvan, een aanvraag had kunnen indienen waarin hij zijn recht kenbaar kon maken op gezinshereniging. Het gezin dat nu uit elkaar gerukt was, de kop zonder het lichaam, of een lichaam zonder kop.

Ongeveer een anderhalf jaar geleden na zijn aankomst in dit land kreeg hij een voorwaardelijke voorlopige verblijfsvergunning van de IND, van het ministerie van justitie. Deze vergunning beschouwde hij als nutteloos voor zijn situatie. Al garandeerde dit document ook zijn minimum behoefte van bestaan en voorzag het hem van een inkomen voor levensonderhoud. Vanaf dat moment kreeg hij een maandelijkse uitkering van de overheid voor de kosten van eten, drinken, huurhuis, energie, telefoon, kleren, enz.. Dat moest hem een enigszins vredig, stabiel en veilig leven bieden. Toch voelde hij geen moment van zijn leven, hier in dit luxe land, een echte en hartelijke blijdschap of plezier terwijl hij hier eenzaam zat en ze daar zenuwachtig en eindeloos op hem hadden moeten zitten wachten.

Wachten op een beslissing aan zijn kant gaf hem veel verdriet en pijn, in verband met zijn gevoelens, met name angst en verlangen naar zijn drie

minderjarige kinderen. Toch was de pijn, veroorzaakt door het lange wachten aan de kant van zijn eigen vrouw, nog pijnlijker en zorgelijker en in alle aspecten en in hogere mate groter dan de zijne, aangezien zij nu de enige was die alleen de verantwoordelijkheid op haar schouders droeg, in een omgeving omsingeld door gevaar, vooral omdat ze nu de vrouw en de kinderen van een man waren geworden, die gevlucht was uit het land en het gezag van de lokale autoriteiten.

Ze zouden zelfs veel problemen kunnen ontmoeten of bedreigingen en veel onzichtbare moeilijkheden om dezelfde reden.

Zijn vrouw zei hem eens door de telefoon: 'Ik zal tegen hun zeggen dat jij naar het buitenland gereisd bent en niet gevlucht, omwille van wat gezondheidsklachten die hier moeilijk waren te behandelen door de specialisten. Ik zal zeker niet mogen zeggen dat jij uit angst bent gevlucht. Ik zal tegen de veiligheidsagent moeten zeggen, die zo straks aan onze deur kan komen te kloppen, dat mijn man ziek was en hij hier niemand had om hem te steunen, te helpen in zijn eenzame ellende en dat hij daarom had besloten om uit wanhoop dit land te verlaten. Tegen zijn zin zal ik zeggen, omdat het leven zonder steun en zonder gezondheid hier in dit land niet langer ging. Ja, tegen zijn zin, ja ik zal de uitdrukking: tegen zijn zin benadrukken, dat maakt indruk!'

Hij antwoordde haar vluchtig en ademloos, haar onderbrekend: 'Stil en houd maar op, zo zouden ze je kunnen horen.' Zij antwoordde: 'Maak je geen zorgen want ik bel via een mobiele telefoon, en ik zit op dit moment in de badkamer, er vliegt geen vogel en er zweeft geen mug voorbij.' Toen haalde Hilaal opgelucht adem: 'Goed zo, jij bent nu wel voorzichtiger en wijzer geworden, jij mijn vrouw en de moeder van mijn dierbare kinderen.' Zij vond het altijd leuk dat hij haar met die bijnaam dus 'de moeder van mijn kinderen' riep.

Sinds de laatste achttien maanden waren de gewoonten van Hilaal, zijn levensstijl, geheel veranderd merkte zij. Voor zijn vlucht was Hilaals stemming zeer wisselvallig geworden, snel geïrriteerd, opvliegend, gauw opgewonden, woedend en vaak om de kleinste reden of zelfs zonder enige reden. En dan, plotseling, kwam hij weer tot zichzelf, kalm, ook alweer zonder reden. Hij kwam vaak heel laat naar huis, diep in de nacht en soms wel pas de volgende ochtend vroeg. Zij vond het overigens haar taak en plicht tot het einde wakker te zitten wachten op zijn thuiskomst.

Zijn wegblijven leek daardoor veel langer te duren dan de nacht lang was. Hij had haar niet verteld dat hij zich onlangs bij een verzetsbeweging, tegen de centrale regering van het dictatoriale regime, had aangesloten en dat hij in het geheim teksten uit hun eigen literatuur en taal in het Engels vertaalde, met name gedichten van revolutionaire dichters uit hun eigen gebied, waarvan sommigen verboden waren verklaard om gelezen en gepubliceerd, of in het openbaar op een of andere manier geciteerd te worden. Die verboden teksten waren soms levensgevaarlijk voor degenen die daar gebruik van wilden maken. Bovendien konden deze niet in het openbaar gecirculeerd worden, maar toch kwamen die in handen van de verzetsactivisten, door direct contact met derden, en nooit direct van dezelfde schrijvers of dichters, want die waren anoniem en naamloos.

Hilaal en een groep van tolken en welgeleerde kunstenaars en taal- en -letterkundigen, hadden die riskante taak toch op zich genomen en die teksten in het Engels, Arabisch en soms Perzisch vertaald en ietwat geïnterpreteerd. Dan werden die door een andere groep, die meer mobiliteit bezat, stiekem in het buitenland of in de grotten van het berggebied geprint en daarna ongemerkt in de steden en dorpen van dat deel van het land verspreid. Die teksten werden achter de voordeuren van woningen en kantoorgebouwen en scholen gedropt. Op die manier wist het verzet de mensen aan te moedigen zich tegen de wil van het bloederige regime te verzetten. Want het uur van verlossing en overwinning was dichterbij gekomen, verkondigden ze. Deze activiteiten waren een onderdeel van de verzetspropaganda, die oorspronkelijk ontstond om het bekritisieren en blootstellen en onthullen van de onmenselijke praktijken jegens de menselijkheid en de schending van de mensenrechten, die door het regime en zijn manschappen en loyale figuren zelfs op klaarlichte dag werden gepleegd. Een aantal van deze vertaalde teksten werd soms in de vorm van folders over de grens naar het buitenland gesmokkeld, naar de buurlanden waarin sommige van deze teksten door uitgeverijen en krantenredacties werden herdrukt en weer in betere vorm en inhoud werden gepubliceerd. Sommige daarvan hadden zelfs verre landen, zoals Europa bereikt. Deze activiteiten waren de stem van de echte waarheid en de bittere realiteit en het geschreeuw van land- en lotgenoten. Ze hadden het ware gezicht van het Baath-regime aan de wereldbevolking laten zien en

het masker van de bloedbaden, die in het donker met de regelmaat van de klok werden verricht, weggetrokken. En omdat dat het enige was waar het regime bang voor was, had het alles op alles had gezet om dit geheim te bewaren van wat nooit naar buiten mocht uitlekken. De stem van het volk, die tot op heden verstikt en onderdrukt was, werd nu weer overal gehoord.

De straf die men kreeg op zulke verboden activiteiten, was het ophangen zonder vorm van proces, berechting, gehoor of vraag. De handen van de verdachten werden meteen in de boeien geslagen, ze werden ergens naartoe gebracht waar ze, onder een boom of lantaarnpaal, in elkaar werden geslagen met geweren en/of pistolen of meteen werden opgehangen. Maar hun stem bereikte de hemel uit protest dat ze de dood niet verdiend hadden en dat ze onschuldig waren. Hoe dan ook, de operaties gingen door en warensuccesvol, ondanks dat hun activiteiten beperkt waren en hun bijeenkomsten in kleine groepjes werden gehouden. Niet in huizen, woonoorden of openbare gebouwen, maar in bars, gokhuizen, zelfs in nachtclubs. Ze gebruikten bij die geheime ontmoetingen symbolische woorden en hadden andere onbekende namen voor zichzelf gekozen. Ieder lid van de groepjes had de naam van een dier gekregen. Zoals Leeuw voor de hoofdpersoon in de groep, de leider; Tijger voor zijn plaatsvervanger; Vos voor de slimste en de denker in de groep; Kat voor degene die werkzaam was met het verzamelen van informatie uit de wijken en straten, net zoals een kat botten en etensresten uit een vuilnisbelt zoekt en te voorschijn haalt; Hond voor de bewaker, soms ook wel bodyguard genoemd; Ezel voor de domste, maar ook de sterkste in de bende, zoals Duif als symbool werd gebruikt voor de boodschapper of postbode en Wijn voor gedichtteksten. Verder nog vele andere woorden die te maken hadden met wijndrinkpartijen en gezelschap en bijbehorende dingen die bepaalde activiteiten aanduiden. Glas bijvoorbeeld, waarin de wijn zat, werd gebruikt voor het papier of het pamfletje waarop het bericht of een gedicht of andere verboden tekst stond. Want wijn drinken was ook verboden in het openbaar. Dat werd door velen als hoofdzonde gezien. En Tafel werd gebruikt voor degene die de teksten bezorgde en/of naar andere leden overbracht.

Hilaal hield niet van politiek, noch van politici en hij wilde zich ook liever niet mengen in, of bemoeien met, gevaren en avonturen waar men nau-